

והמפסיד השלישי, הוא החברה, דהינו, חברת השפשים
והחוטאים, והוא מה שהקתוב אומר: "ורעה
כסילים ירוע" ²². כי הנה אנו רואים פעמים רבות, אפלו אחר
שנתאמת אצל האדם חובת העבודה ²³, והזהירות בה, יתרפה
ממנה ²⁴, או יעבר על איזה דברים ממנה, כדי שלא ילעגו עליו
חבריו, או כדי להתערב עמהם. והוא מה ששלמה מזהיר
ואומר: "ועם שונים אל תתערב", כי אם יאמר לך אדם
(כתובות י"ז): "לעולם תהא דעתו של אדם מערבת עם
הבריות" אף אתה אומר לו, במה דברים אמורים, בבני אדם
שעושים מעשי אדם, אף לא בבני אדם שעושים מעשי
בהמה ²⁵. ושלמה מזהיר עוד ²⁶ (משלי י"ד): "לך מנגד לאיש
בסיל". ודוד המלך אומר ²⁷ (תלים א'): "אשרי האיש אשר לא

שׁוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה וְשׁוֹנְאִים אֶת אֱלֹהִים בְּאֵמֶת
בְּתוֹכֵיזוֹת לִבָּם – אִף עַל פִּי שִׂיאֲמָרוּ תָּמִיד דְּבָרֵי
אֱהָבָה וְכָבוֹד כְּשִׂמְזֻכִּירִים אֶת הַשֵּׁם, בְּפִיו וּבִשְׂפָתָיו
יִכְבְּדוּהוּ וְלִבָּם רַחֵק מִמָּנוּ' (על פי ישעיהו כט, יג).

וְעַל כֵּן חַיֵּב הָאָדָם לְהַגְדִּיל אֶת רִשְׁם הַשְּׁלֵמוֹת
הַפְּנִימִית, וּדְבָרָיו בִּיחּוּשׁוֹ לְהַפְרֵת עֲצָמוֹ לְאַחֲרִים
יְהִיו תָּמִיד בְּמִשְׁקַל הָרְאוּי.

ה

ד

כָּל מֵה שֶׁהַשְּׁלֵמוֹת הַפְּנִימִית יוֹתֵר חֲסָרָה, כֵּן
הַטֵּבַע מְחַפֵּשׁ לְהַשְׁתַּלֵּם לְצַד חוּץ. רַק בְּמַעֲמַד
שְׁפִלוֹת הַנֶּפֶשׁ יִתְעוֹרֵר חֶשֶׁק לְהַתְהַדָּר לְפָנֵי
אַחֲרִים, בֵּין בְּמֵה שֵׁיֵשׁ בּוֹ בֵּין בְּמֵה שֶׁאִין בּוֹ.

ואותם המפרשים את כבוד אלוהים באופן מעוות, שונאים זה את זה, שכן אם המלך אלים, כל הממלכה נעשית תוקפנית ואלימה, ושונאים את אלהים באמת בתוכיות לבם – אף על פי שיאמרו תמיד דברי אהבה וכבוד כשמזכירים את השם – בתוך לבם הם שונאים את אלוהים הנוטל מהם את חייהם ומאלץ אותם להתכופף ולכבדו, למרות שכלפי חוץ הם מוכרחים להציג חזות של עבדים נאמנים לכל ייענשו. כפי שהנביא ישעיהו מתאר: 'בפיו ובשפתיו יכבדוהו ולבם רחוק ממנו' – הפה מכבד והלב רחוק ומנוכר.

ד

כָּל מֵה שֶׁהַשְּׁלֵמוֹת הַפְּנִימִית יוֹתֵר חֲסָרָה, כֵּן הַטֵּבַע מְחַפֵּשׁ
לְהַשְׁתַּלֵּם לְצַד חוּץ – כִּאֲשֶׁר אָדָם מְרַגֵּשׁ שְׁלֵמוֹת פְּנִימִית
וְכִשְׂרוֹן אֲמִיתִי, הוּא אֵינְנו מְרַגֵּשׁ צוּרֵךְ לְהַסְכְּמָה חֲבֵרִיתִית עַל
כֵּךְ; לְכֵן, רַק בְּמַעֲמַד שְׁפִלוֹת הַנֶּפֶשׁ יִתְעוֹרֵר חֶשֶׁק לְהַתְהַדָּר
לְפָנֵי אַחֲרִים, בֵּין בְּמֵה שֵׁיֵשׁ בּוֹ בֵּין בְּמֵה שֶׁאִין בּוֹ – רַק כִּאֲשֶׁר
הָאָדָם נִמְצָא בְּמִצַּב נַפְשֵׁי רִיקְנֵי יִתְעוֹרֵר אֲצִלוֹ הַחֶשֶׁק לְהַתְהַדָּר
בְּפָנֵי אַחֲרִים, כְּדִי לְהַשְׁלִים אֶת הַחֶסֶר.

כְּשֶׁהָאָדָם מִתְכַּבֵּד בְּעוֹלָם, וְלִבּוֹ דוֹאֵב בְּקִרְבּוֹ עַל מֵה
שֶׁהָעוֹלָם מְטַעִים בּוֹ, יִגְנֹז אוֹתוֹ הַדָּאָבוֹן וְיִשְׁתַּמֵּשׁ
בּוֹ לְשִׂמְחָה בְּעֵת אֲשֶׁר יִזְדַּמֵּן שִׁיקְבַּל אִיזָה עַלְבוֹן.

לעומת זאת כאשר האדם נמצא בשלמות פנימית לא יתעורר אצלו הצורך להראות ולהתכבד בעיני אחרים, ועל כן – על מנת לטפל בנטיית הכבוד באופן שורשי, חייב האדם להגדיל את רשם השלמות הפנימית – להעצים בקרבו את המשמעות שהשלמות הפנימית היא התוכן הנצרך לנפשו, ואז דבריו ביחושו להפנות עצמו לאחרים – דיבוריו ביחס להצגת עצמו כלפי אחרים, יהיו תמיד במשקל הראוי, וללא התהדרות שאינה ראויה.

ה

הֵרֵב מֵתֵאָר פֶּה שִׁיוּי מִשְׁקַל נַפְשֵׁי בְּעִזְרַת אִיזוֹן חוּוִיּוֹת:
כְּשֶׁהָאָדָם מִתְכַּבֵּד בְּעוֹלָם, וְלִבּוֹ דוֹאֵב בְּקִרְבּוֹ עַל מֵה
שֶׁהָעוֹלָם מְטַעִים בּוֹ – כִּאֲשֶׁר הָאָדָם חֵשׁ שֶׁאֲנִשִּׁים טוֹעִים
בּוֹ וּמַעֲנִיקִים לוֹ יוֹתֵר מְדֵי כָבוֹד, וְהוּא מְצַטְעֵר בְּלִבּוֹ עַל
כֵּךְ, אֵל יִשְׁקַע בְּהַתְמַרְמְרוֹת פְּנִימִית, אֲלֵא יִגְנֹז אוֹתוֹ הַדָּאָבוֹן
וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ לְשִׂמְחָה בְּעֵת אֲשֶׁר יִזְדַּמֵּן שִׁיקְבַּל אִיזָה עַלְבוֹן
– יִשְׁמֹר בְּזִיכְרוֹנוֹ אֶת אוֹתָהּ תְּחוּשַׁת צֶעַר עַל 'עוֹדֵף הַכָּבוֹד'
וְיִשְׁלוֹף אוֹתָהּ מֵהַזִּכְרוֹן כִּאֲשֶׁר יַעֲלִיבוּ אוֹתוֹ, וְכֵךְ יִקְבַּל
אֶת אוֹתוֹ עַלְבוֹן בְּאֱהָבָה כְּגוֹרֵם מֵאִזוֹן, וְיִזְכֶּה לְהִיּוֹת מַעֲדַת
הַצַּדִּיקִים,